

1853-2001, ed. Csenkey É., Steinery Á. (kat. wystawy); tekst opublikowany także: *The Bard Graduate Center for Studies in the Decorative Arts, Design, and Culture*, New York, New Haven and London 2002, s. 35-43. – Strasz I., *Sikorski Tádé: „nasz człowiek” w fabryce Zsolnaya*, Spotkania z Zabytkami, 2014 nr 7-8, s. 66-67. – *Zsolnay - węgierska secesja*, oprac. Żak N., Kovács O., Galusek Ł., Daszewska M., [kat. wystawy], Międzynarodowe Centrum Kultury, Kr. 2017 (zawiera bibliografię), s. 15, 21-23, 28-29, 34, 322, 331-332; kat. s. 98-99, 100-104, 116-119.

BJ, rkps 6692 III: *Korespondencja Seweryna Böhma, sekretarza TPSP w Krakowie z l. 1879-99*, t. 5, k. 260-264 i 270-272 (listy S. z Fünfkirchen [Pecz], pisane po pol. przez jej męża, z 1897 i 1899), k. 266-267 (własnoręczny list S. po niemiecku z 15 VIII 1899), k. 273-274 (2 listy Tadeusza Sikorskiego dot. obrazów S., z Fünfkirchen [Pecz], 1897). – IS PAN, materiały Słownika art. pol., notatki ze stron internetowych dot. obrazów S. na rynku sztuki, w tym MutualArt (<https://www.mutualart.com/Artist/Julia-Zsolnay/32B2B643F573A11D/Artworks>) i Artnet (<https://www.artnet.com/artists/julia-zsolnay/>), dostęp 22.02.2023.

U. Makowska

Sikorski Adam (?), w zakonie Antoni, reformat, snycerz i stolarz, ur. 1758, zm. 30 IV (lub 1 V) 1823 Kalisz. Był konwersem od 1778; wstąpił 23 VI 1783 do zakonu w Osiecznej k. Leszna, gdzie 24 VI 1784 złożył śluby wieczyste.

Ok. 1775 wraz z bratem zakonnym Tomaszem Mielnarskim (właśc. imię Bartłomiej) wykonał do kośc. reformackiego Św. Antoniego w Woźnikach k. Nowego Tomyśla 2 krucyfiksy oraz nowe, jednolite wyposażenie wnętrza: 3 ołtarze architektoniczne (ołtarz gł. i 2 ołtarze boczne), ambonę, boazerię w prezbiterium z 2 portalikami wiodącymi do zakrystii, 3 konfesjonały, dwoje stall, kilkanaście ławek ozdobionych dekoracją, stacje drogi krzyżowej oraz szafę w zakrystii (w 1948 przeniesione do kośc. par. Św. Stanisława bpa w miejscowości Buk k. Nowego Tomyśla w Wielkopolsce; od 1966 znajdują się one w kośc. Św. Józefa w Poznaniu). W l. 1784-87 wspólnie z Mielnarskim i Antonim Schultzem z Rawicza wyk. prace snycerskie w kośc. reformackim Św. Walentego (obecnie Św. Trójcy), wzniesionym wg proj. Pompea Ferrariego w Osiecznej: ołtarz gł., ołtarze boczne, ambonę i konfesjonały. Z tymi samymi artystami zrealizował wyposażenie kośc.

w Szczawinie Kościelnym (ukończone w 1793). Zapewne jego dziełem były tam elementy dekoracji snycerskiej. W l. 1796-1803 mieszkał w Miedniewiczach. W tamtejszym kośc. i klasztorze był zatrudniony przy pracach stolarskich, polegających na odnowieniu ołtarzy i konfesjonałów; jego dziełem jest także m.in. nowe wyposażenie zakrystii. W kronikach klasztornych odnotowano ponadto pobyt S. w klasztorach w Poznaniu (1803), Kaliszu (1806-08, 1817-23) i Lutomiersku (1808-16), gdzie być może również podejmował się prac snycerskich.

Prawdopodobny jest jego udział (wraz z T. Mielnarskim) w snycerskim, rokokowym wyposażeniu reformackiego kośc. Św. Józefa (obecnie par.) w Puławach, wyk. zapewne przez A. Schultza ok. 1777 (oprócz figur pierwszej pary ołtarzy bocznych).

Myszkowski O.Ł., *Dalszy ciąg przydatku do kronik Braci Mniejszych Sgo Franciszka ... od r. 1722 ...*, [b.m.] 1806, s. 104, 123. – Dalbor W., *Pompeo Ferrari ok. 1660-1736. Działalność architektoniczna w Polsce*, W. 1938, s. 139. – Sławska A., *Wystrój wielkop. kośc. OO. Reformatów i twórczość reformackiego snycerza Antoniego Schultza*, Spraw. Pozn. TPN, XIV, 1947, s. 68. – Dubowski A., *Zabytkowe kośc. Wielkopolski*, P. 1956. – KZSP, t. 5, z. 14, 1969; z. 12, 1975; z. 20, 1977; t. 19, z. 20, 1999. – Wanat B.J., *Zakon karmelitów bosych w Polsce. Klasztory karmelitów i karmelitanek bosych 1605-1975*, Kr. 1979. – Nowogórski P., *Architektura i wystrój kośc. Franciszkanów-reformatów w Szczawinie Kościelnym*, Notatki Płockie, 1998 nr 3, s. 6. – Wołosz A., *Kośc. i klasztor Św. Józefa w Puławach. Dzieje i sztuka*, Puław 1998, s. 33. – Błachut A.J., *Brat Mateusz Osiecki i jego dzieło*, W. 2003. – *Słownik artystów pol. ... Uzupełnienia i sprostowania do t. I-VI*, W. 2003 (s.v. Mielnarski Bartłomiej). – Błachut A.J., *Słownik art. reformackich w Polsce*, W. 2006. – Wardzyński M., *Rzeźba nowożytna w kręgu Jasnej Góry i pol. prowincji zakonu paulinów. 1. Ośrodek rzeźbiarski w Częstochowie pod Jasną Górą 1620-1705*, t. 1-2, W. 2009.

Arch. Prowincji Franciszkanów-Reformatów Kraków: *Catalogus Mortuorum Reformatum Maioris Poloniae nec non Prussicae Provinciarum (1786-1869)*, s. 50; *Scrutinium antiquitatis conventus Calisiensis PP. Reformatum*, t. 1, s. 25, t. 2, Strzelecki J., *Dalszy ciąg Dodatku do Kronik Braci Mniejszych (1806-1829)*, s. 173. – Arch. Archidiecezjalne Poznań, rkps A Z 9/7: *Erectio Ecclesiae et Conventus PP. Reformatum in Osieczna*, s. 44, 46. – Bibl. Instytutu Historii Sztuki UW, Bakota R.,

Wypożyczenie kość. reformackich prowincji wielkop. w XVIII w., W. 1978, mpis, s. 16 i nn.

A.J. Blachut
uzup. A.B.

Sikorski Aleksander, rzeźbiarz, mistrz kamieniarski, ur. 1822 Krotoszyn, zm. 1 I 1881 Warszawa, pochowany na cmentarzu Powązkowskim (nagrobek z płaskorzeźbionym popiersiem S. wyk. Jan Nepomucem Nowakowski). Miał dzieci: Aleksandrę, Annę, Romana i Juliana. Mieszkał i pracował w Warszawie.

Przed 1854 zaczął kierować zakładem kamieniarskim przy ul. Wolskiej 14/16 (nr hip. 3077, wówczas działka należała do S. Kaczorowskiego), od 1860 wzmiankowany jako właściciel „zakładu wyrobów z marmuru” pod tym adresem. W 1877 nabył działkę przy ul. Srebrnej 12, gdzie wznosił nowy budynek warsztatu oraz niewielki pałacyk ukończony w 1880. Po jego śmierci w 1881 warsztat i budynek mieszkalny został sprzedany przez spadkobierców firmie kamieniarskiej Wiktor Herteux i Józef Norblin.

S. prowadził duży zakład kamieniarski oraz sprowadzał na znaczną skalę włoskie marmury wykorzystywane przez niego w wielu pracach; był też właścicielem kamieniołomu w Szydłowcu, eksploatowanego na użytek własnego warsztatu. Zakład S. wykonywał liczne kamieniarskie elementy architektoniczne, ale też podejmował się innych zadań, np. w 1863 został zaangażowany do drobnych robót kamieniarskich przy renowacji Kolumny Zygmunta prowadzonej przez Józefa Orłowskiego. W l. 70. XIX w. realizował kilka dużych i prestiżowych zleceń w warsz. obiektach użyteczności publicznej, które przyczyniły się do sukcesu finansowego firmy i umożliwiły zakup działki oraz wzniesienie nowej siedziby. S. był członkiem rzeczywistym TZSP od 1872.

Otrzymywał też zlecenia na kamienne elementy wyposażenia kościołów. M.in. w 1863 wykonał marmurowe („z marmuru krajowego”) wyposażenie kość. par. w Wyróżbach k. Sokołowa Podlaskiego – ołtarz gł. ujęty jońskimi kolumnami z figurami *Św. Piotr i Św. Paweł* z białego marmuru, ołtarze boczne, chrzcielnicę i posadzkę. W 1870 powstała figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem na wysokim, rzeźbionym cokole, na dziedzińcu kość. Nawiedzenia NMP na Nowym Mieście w Warszawie, ufundowana przez robotników fa-

bryki Ewansa (odnowiona przez S. w 1872). Ok. 1870 S. sporządził marmurowy ołtarz do kość. Św. Anny w Wilanowie, zapewne wg proj. Leandra Marconiego, a w 1878 neogotycką kapliczkę wg proj. Ignacego Markiewicza z rzeźbą *Błogosławiący Chrystus* Faustyna Cenglera do kruchty kość. Św. Jakuba w Piotrkowie Trybunalskim. W 1879 Gustaw Okołowicz zamówił u S. wystrój rodowej kaplicy grobowej przy kość. w Aleksandrowie Łódzkim – ołtarz z „włoskich różnobarwnych marmurów skromnie ozdobiony rzeźbą” oraz także posadzkę (niezachowane).

Zakład wykonywał również nagrobki, m.in. w 1873 nagrobek Zofii Michaleckiej z rzeźbą anioła na starym cmentarzu katolickim w Piotrkowie, w 1874 neoklasycystyczną kaplicę grobową aktorki Wiktoryny Bakałowiczowej na cmentarzu Powązkowskim z rzeźbą Leona Myszkowskiego. Opracowywał ponadto kamieniarskie elementy architektoniczne do wystroju warsz. budowli (wszystkie niezachowane): ratusza (1868), kamienicy przy ul. Elektoralfkiej 4 (1868), pałacu Kronenberga (ok. 1870-71), hotelu Europejskiego (ok. 1876-77) oraz domu Tow. Kredytowego m. st. Warszawy (ok. 1878-80).

Do prac o autorstwie niepewnym, wykonanych przez S. lub działającego w tym samym czasie Jana Sikorskiego, należą: para analogicznych marmurowych epitafiów Sebastiana Klonowica i Wincentego Pola do katedry w Lublinie, z medalionami portretowymi malowanymi na blasze przez Rafała Hadziewiczza (1876), oraz remont i wyk. nowego postumentu do nagrobka Stanisława Staszica na Bielanych w Warszawie, zrealizowanego staraniem Tow. Rolniczego Hrubieszowskiego (1875).

Skorowidz mieszkańców miasta Warszawy z przedmieściami ..., W. 1854, s. 296. – Kołaczkowski, Wiadomości, s. 644. – Rawita-Witanowski M., *Przew. po Piotrkowie Trybunalskim*, Piotrków 1923, s. 12, 97. – KZSP, seria nowa, t. 9, z. 2, 1986; t. 10, z. 15 1993; z. 25, 1965. – Kwiatkowska M.I., *Rzeźbiarze warsz. XIX w.*, W. 1995. – Rogalska B., *Pałacyk przy Srebrnej*, Almanach Muzealny, 1997 nr 1, s. 117-118. – Jabłoński M., *Archikatedra lubelska*, Lublin 1998, s. 23.

Kur. warsz., 1863 nr 242, s. 2; 1866 nr 10, s. 3; 1868 nr 205, s. 3, nr 241, s. 2-3; 1870 nr 234, s. 3; 1872 nr 258, s. 1; 1876 nr 221, s. 1. – Kur. wil., 1863 nr 128, s. 3. – Jana Jaworskiego kal. pol. il., 1872, s. 47. – Spraw. TZSP za 1872, s. 16; 1873, s. 30; 1874, s. 31; 1875, s. 34;